

PRAKTIJKLEREN

in de GGZ

Vraag- en praktijkgestuurde kennisproductiviteit

GGZ

Medisch generalistische zorg, praktijkleren en de Triage App als brug naar duurzame deskundigheid

GGZ

Voor wie?

Voor bestuurders, directeuren, managers, behandelaren, verpleegkundigen, begeleiders, praktijkleiders en opleidingsverantwoordelijken in de geestelijke gezondheidszorg die willen investeren in aantoonbare deskundigheid, kwaliteit en veiligheid.

MGZ

Wat leest u nu?

Deze whitepaper laat zien hoe ZorgPraktijkAcademie praktijkleren vormgeeft, waarom dat in de GGZ urgent is en hoe de Triage App helpt om het geleerde te borgen in de dagelijkse praktijk.

NU

Waarom nu?

De zorgvraag wordt complexer, personeel schaarser en de druk op continuïteit en veiligheid groter. In de GGZ lopen psychische, somatische en sociale vraagstukken vaak door elkaar. Dat vraagt om deskundigheid die juist op de werkvloer beschikbaar is.

“Van scholing naar aantoonbare praktijkimpact in de GGZ.”

Het begint met een bekende bestuursvraag

Organisaties in de GGZ investeren jaarlijks in cursussen, e-learnings, intervisies, methodiekdagen en scholingsdagen. Maar terwijl de investeringen stijgen, blijft de vraag in de bestuurskamer hardnekkig terugkeren: wat verandert er nu echt op de werkvloer?

"Waarom verandert er zo weinig op de werkvloer, ondanks al die scholing?"

Deze vraag gaat niet over inzet of motivatie. Het gaat over ontwerp. Over de fundamentele aanname dat kennis leren automatisch leidt tot ander handelen. Die aanname klopt zelden. In de GGZ, waar signalen snel kunnen wisselen en risico's direct kunnen toenemen, is de foutmarge klein.

1

1. Waarom klassieke scholing vaak te weinig verandert

In veel opleidingen staat kennisoverdracht centraal. Professionals leren buiten de praktijk, terwijl de transfer naar het dagelijks werk onvoldoende wordt ontworpen. Daardoor blijft een belangrijk deel van het leerrendement onbenut.

2

2. Waarom dit in de GGZ extra belangrijk is

Een verandering in gedrag, bewustzijn, lichamelijk functioneren of medicatiegebruik kan samenhangen met somatiek, ontregeling, intoxicatie, onthouding, suïcidaliteit of een andere crisis. Juist dan moet deskundigheid direct bruikbaar zijn.

3

3. Wat ZorgPraktijkAcademie anders doet

ZorgPraktijkAcademie vertrekt niet vanuit leerstof, maar vanuit echte praktijkvragen. De werkplek is leerbron, toetssteen en toepassingsomgeving. PLAN - DO - TRUST - GROW ondersteunt leren, toepassen, vertrouwen en gericht verder ontwikkelen.

4

4. Wat dit bestuurlijk betekent

Wanneer leren is ingebed in de werkpraktijk en gericht op toepassing in alle diensten, ontstaat er aantoonbare impact op kwaliteit en veiligheid. Investeer in leeroplossingen vanuit de praktijk, maak leren zichtbaar in het werk en borg deskundigheid ook in avond, nacht en weekend.

ZorgPraktijkAcademie helpt GGZ-organisaties om leren te verankeren in het dagelijks werk, zodat teams sterker worden in signaleren, redeneren, triëren, samenwerken en verantwoord opschalen.

De kernvraag is daarom niet hoeveel scholing wordt gevolgd, maar hoeveel beter professionals en teams daadwerkelijk gaan handelen.

1. Waarom dit juist in de GGZ urgent is

In de GGZ hangen kwaliteit, veiligheid en herstel direct samen met vroegsignalering, klinisch redeneren, passende triage en persoonsgerichte zorg. Psychische klachten kunnen somatische signalen maskeren - en andersom. Goede zorg vraagt daarom om professionals die beide perspectieven verbinden.

Medicatie, middelengebruik, suicidaliteit, agressie, ontregeling, slaap, voeding en lichamelijke aandoeningen kunnen elkaar beïnvloeden. De professional die tijdig observeert, samenhang ziet en verantwoord handelt, voorkomt onnodige escalatie en versterkt veiligheid en continuïteit.

De arbeidsmarkt

Capaciteit

Tekorten blijven groot. Teams hebben professionals nodig die breed inzetbaar zijn, goed observeren en tijdig passende stappen zetten. Praktijkleren draagt bij aan duurzame inzetbaarheid en minder afhankelijkheid van schaarse expertise.

De complexiteit van de zorgvraag

Deskundigheid

Clënten hebben vaker meervoudige problematiek: psychiatrische klachten, somatiek, verslaving, medicatie en sociale problematiek beïnvloeden elkaar. Protocollen helpen, maar professioneel redeneren blijft nodig.

De continuïteit van zorg

Kwaliteit van Bestaan

Goede GGZ moet ook werken in avond-, nacht- en weekenddiensten, op klinische afdelingen, beschermd wonen en ambulant. Deskundigheid moet dus herkenbaar, gedeeld en geborgd zijn.

Wat dit vraagt

De GGZ heeft behoefte aan praktijkleren dat teams sterker maakt, medisch generalistische zorg ondersteunt, triage beter organiseert en thema's als somatische signalering, medicatieveiligheid, suicidaliteit, middelengebruik, crisispreventie en samenwerking in het netwerk integreert in dagelijks handelen.

2. Praktijkkennis, medisch generalistische zorg en de Triage App

Niet alle relevante kennis in de GGZ laat zich overdragen als klassieke theorie. Veel van wat ertoe doet, is praktijkkennis: contextueel, relationeel en opgebouwd in actie. Juist die kennis bepaalt het verschil tussen op tijd signaleren of te laat ingrijpen, tussen adequaat handelen of onnodige escalatie.

Expliciete kennis

Staat in richtlijnen, protocollen, handboeken en scholingsmateriaal. Nodig voor een gedeelde basis, maar niet voldoende voor goed handelen in complexe situaties.

Praktijkkennis

Ontstaat in observeren, afwegen, samenwerken, beslissen en terugkijken. Deze kennis bepaalt of professionals op het juiste moment goed signaleren, passend handelen en verantwoord opschalen.

Medisch generalistische zorg in de GGZ

MGZ gaat over de samenhang tussen begeleiding, verpleegkundig handelen, somatiek, psychische gezondheid, medicatie, triage, behandeling en samenwerking met huisartsen, psychiaters en andere deskundigen. In de GGZ betekent dit: veranderingen vroeg herkennen, risico's wegen, veilig handelen en weten wie wanneer betrokken moet worden.

De Triage App

ondersteunt professionals met gestructureerde vragen, triageondersteuning en een toegankelijke kennisbasis. Zo helpt de app om deskundigheid niet alleen te leren, maar ook dagelijks toe te passen - juist in de GGZ.

PLAN - DO - TRUST - GROW

3. Twee opvattingen over leren - en wat ze opleveren

In de praktijk van de GGZ leiden verschillende opvattingen over leren tot verschillende opbrengsten. Het gaat niet alleen om inhoud, maar om waar leren plaatsvindt, wie eigenaar is van het leerproces en hoe toepassing wordt geborgd.

Dimensie	Onderwijsgestuurd	Praktijkgestuurd (ZorgPraktijkAcademie)
Vertrekpunt	Vastgesteld curriculum	Vraagstuk uit de eigen GGZ-praktijk
Rol van de docent	Kennisoverdrager	Ontwerper van leeromgevingen en begeleider van reflectie
Rol van de deelnemer	Ontvanger van kennis	Actieve professional en mede-onderzoeker
Belangrijkste leerbron	Lesmateriaal	Casuïstiek, werkplek, cliënt/netwerk en teampraktijk
Toepassing	Na afloop van de scholing	Tijdens het leertraject, direct in de praktijk
Toetsing	Kennisreproductie	Verbetering van handelen en onderbouwd verbeterplan
Impact	Tevredenheid en certificering	Beter functioneren, meer teamdeskundigheid en veilige, herstelondersteunende zorg
Borging	Afhankelijk van individu	Ondersteund via werkafspraken, leidinggevend en Triage App

De PLAN - DO - TRUST - GROW-cyclus maakt het praktijkgestuurde model sterker, omdat de vertaalslag naar signaleren, beoordelen en handelen niet pas na de opleiding plaatsvindt, maar onderdeel wordt van de dagelijkse routine.

4. Hoe dit eruitziet in een leerprogramma van ZorgPraktijkAcademie

Een visie op praktijkleren krijgt pas waarde als deze herkenbaar wordt in het ontwerp van het leerprogramma. In de programma's van ZorgPraktijkAcademie is dat zichtbaar in de volgende keuzes.

De dag start met eigen casuïstiek

Deelnemers brengen een concrete situatie, vraag of observatie uit de GGZ mee. De theorie sluit aan op wat de praktijk al heeft opgeroepen.

De werkplek is formele leerbron

Praktijkopdrachten zijn geen huiswerk, maar een verlengstuk van het leerproces. Tussen bijeenkomsten onderzoeken deelnemers hun eigen werkpraktijk en koppelen bevindingen terug.

Teams leren mee

Een goed opgeleide professional versterkt niet alleen het eigen handelen, maar vergroot ook het signaleren, redeneren en beslissen van collega's in het team.

Leidinggevend en praktijkbegeleiders doen mee

Zij helpen ruimte te maken, vragen scherp te houden en verbeteringen te vertalen naar de dagelijkse organisatiepraktijk.

Triage App en kennisbasis ondersteunen

Wat deelnemers leren over observatie, urgentiebepaling, somatische risico's en verantwoord handelen, wordt ondersteund door de Triage App en een toegankelijke kennisbasis.

Het verbeterplan levert direct iets op

De eindopdracht is geen papieren oefening, maar een praktisch verbeterplan dat bruikbaar is voor team, afdeling of organisatie.

Zo verbindt ZorgPraktijkAcademie de ontwikkeling van de professional direct met verbetering van de GGZ-praktijk.

5. Wat dit vraagt van uw organisatie

Praktijkleren werkt niet vanzelf. In de GGZ ontstaat het grootste rendement wanneer organisatie, leidinggevend en teams het leerproces actief ondersteunen.

R

Ruimte

Professionals hebben tijd nodig om te observeren, te reflecteren en praktijkopdrachten uit te voeren. Zonder ruimte verdringt de werkdruk het leren.

L

Betrokken leidinggevend

De directe leidinggevende bepaalt vaak of geleerd handelen ook echt in het team landt. Betrokkenheid, opvolging en vertrouwen zijn daarom cruciaal.

V

Psychologische veiligheid

Professionals moeten kunnen bespreken wat lastig is, welke signalen zij missen en waar onzekerheid bestaat. Juist daar groeit deskundigheid.

B

Borging in processen en werkafspraken

Nieuwe werkwijzen krijgen pas waarde als zij herkenbaar terugkomen in overdrachten, triage-afspraken, crisisroutes, medicatieveiligheid, verantwoordelijkheden en teamroutines.

Wat helpt bij borging?

1

een
MGZ-beleidskader

2

duidelijke
leerpaden

3

teamafspraken
over triage

4

gebruik van
de Triage App

5

monitoring van
resultaten

6. De businesscase - en wat u nu kunt doen

Voor bestuur en directie in de GGZ gaat het uiteindelijk om de vraag welke waarde leren oplevert. Praktijkleren is niet alleen een opleidingskeuze, maar ook een keuze voor betere zorg, sterkere teams en meer organisatiekracht.

	Hogere leerimpact	Wat professionals leren, is direct bruikbaar in de eigen werkpraktijk.
	Minder onnodig opschalen	Teams leren beter signaleren, triëren en afwegen, waardoor schaarse expertise doelmatiger wordt ingezet.
	Minder externe inhuur	Meer deskundigheid in het team vergroot zelfstandigheid en vermindert afhankelijkheid van externe ondersteuning.
	Betere kwaliteit en veiligheid	Vroegtijdig signaleren en goed handelen versterken cliëntveiligheid, herstel en continuïteit van zorg.
	Bijdrage aan behoud van professionals	Betekenisvolle ontwikkeling en beter functioneren vergroten werkplezier en duurzame inzetbaarheid.

Drie vragen voor bestuur en directie

?

1. Kunt u aantonen wat uw huidige scholingsinspanningen opleveren op de werkvloer?
2. Welke complexe GGZ-vraagstukken bepalen uw toekomstige deskundigheidsbehoefte?
3. Hoe borgt u deskundigheid op momenten dat de expert er niet is - in avond, nacht en weekend?

ZORG
PRAKTIJK
ACADEMIE

ZorgPraktijkAcademie en Triage.nu gaan hierover graag met u in gesprek. Wij verkennen samen uw MGZ-vraagstuk, leerbehoefte en businesscase - met de Triage App als instrument om het geleerde in de praktijk te borgen.

fo@zorgpraktijkacademie.nl | www.zorgpraktijkacademie.nl | triage.nu

PLAN - DO - TRUST - GROW

Bronnen

- Kessels, J.W.M. (2000). Het ontwerpproces als leerproces. HRD Thema, 1(1), 16-21.
- Kessels, J.W.M. & Kaarstén, P. (2002). Opleiden en leren in een kennis-economie: het Corporate Curriculum.
- Wegman, M. (1997). Kennismanagement: inrichting en besturing van kennisintensieve organisaties.
- Wegman, M. (2007). Leidinggeven aan professionals? Niet doen!
- Kessels & Smit, The Learning Company (2023). Het activerend model - ontwerpen van effectieve leertrajecten.